

Lo CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH (ATALANISTA)

Any 8.—Núm. 343.—Dissapte 9 de Mars de 1907

PORTAVEU DE LA ASSOCIACIÓ CATALANISTA Y DEL CENTRE NACIONALISTA CATALÁ

D'ELECCIONS (*)

Als catòlichs de la Circunscripció

Havent Lo CAMP donat hostatge diferents vegades als nostres pobres escrits, es d'això que ara'ns acullim de nou a la seva benevolència pera publicar aquestes lletres, que si bé parlen de coses que no afecten directament a l'ideal d'aquest patriòtic setmanari, són, al nostre parer, d'un interès sempre simpàtic a tota persona de bé y d'una importància gran al qui, a més de treballar pera la vida moral y cristiana del nostre poble, aspira al millorament de la seva vida progressiva y autònoma, que en això sí, que Lo CAMP hi entra de plé.

Aném, donchs, a escriure de la qüestió electoral catòlica en la nostra Circunscripció.

Creyèm que ella es de forsa d'interès y que cal parlarne y diríhi tots la seva, donchs que avuy es y en l'avenir ho serà més encara, lo camp de la lluita, honit les idees tenen un triomf decisiu, pera que's catòlichs se'n valguern y hi aportem la nostre esforç en defensa dels interessos religiosos y materials, que, com a homes, devem sempre sapiguerlos junyir y ferlos progressar en veritable equilibri.

S'ha de confessar que fins ara poch no ho hem fet; que hem estats divorciats de la política—lo fals liberalisme y'l centralisme engendrant despòtichs caciquismes ne tenen la culpa—, que, treta alguna que altra banda, sols hem protestats, nos hem quexats de les veczacions futes a les nostres creences y prou. L'accio social catòlica es estada migradíssima; lo seu cercle emproufeines ha passat d'algún centre catòlich, pochs periòdichs y menys encara aspiracions de cooperativisme y moviment societari, d'influència cristiana.

Cal dir ara en honor de la veritat, que de poch ensà hem vist un saludable desvetllament en alguns catòlichs de la nostra Circunscripció: ansies de treballar, de fer, d'organisar y entrar en la lluita de les idees ab armes y procediments moderns. Això'ns ha alegrat lo cor y això' s'ha que d'un modo especial a ells nos dirigíim, perquè com a catòlichs d'accio, vegin si aquestes ratlles tenen una inspiració reflectiva, digna de la llur atenció y ab prou probabilitats de ser una hermosa y encoratjadora realitat.

Nos anèm a referir, com es de suposar, a les pròximes eleccions a Corts.

Creyèm quel més llech s'haurá fet cabal del grandíos moviment de Solidaritat Catalana, que inclou en si tota l'eficacia d'un afòrisme de veritable sabesa: *l'unió fa la forsa*. Lo criteri tradicional—d'ensà que impera'l liberalisme que's ha dividit—de judicar de les coses d'un modo simple, personal, per partits y programes tancats, apart de l'inconsciència catalana, es lo que retardava y feia impossible aquest moviment, com avuy encara les mateixes causes ho són del catòlich. Però en contra d'aquest malestruch criteri, se n'hi alsava un de verge, simpàtic y de complecsitat ilimitada, l'ideal nacionalista que, precisament, la proclamava—la Solidaritat—com a llur esperança suprema, d'una accio incontrarrestable, triomfadora. Y es que aquest ideal fonamenta la seva forsa en lo sentiment patriòtic, sentiment general, avassallador, indestructible, com a obra que es de Déu, que viu en totes les aspiracions nobles, per oposades

(*) Publiquèm lo present article, degut a un membre nacionalista catòlich, antich col·laborador del nostre setmanari, per veurehi en ell un bon pensament, com estèm disposats a publicar altres treballs, en lo mateix o distint sentit, sempre que teneixin a una solució pràctica y patriòtica pera les vinientes eleccions generals. N. de la R.

que són y que per això en sa defensa totes elles hi acuden y s'agermanen en maravolosa complecsitat y més intimament, com més y més ell es vecsat.

Clarament se veu que Solidaritat Catalana es la conciència d'aquest sentiment patriòtic, que fà germans—perquè ho són de Patria—als més irreconciliables en altre orde d'idees. Ella es lo bras d'unió entre's catalans: es obra de progrés y de cultura, perquè es obra d'amor, de vida.

Donchs, nosaltres, com a cristians, no n'hem de participar d'aquest sagrat sentiment meller que ningú? ¿A patriotisme qui'ns ha de guanyar? La nostra tradició diu ben alt que l'espiritu cristian sempre l'hem vestit y l'hem animat del més fervent patriotism. L'història del nostre poble n'es un teixit d'exemples.

Ara, donchs, com abans, les nostres aspiracions han de ser a l'ensenips que cristianes patriòtiques y les hem d'agermanar, unir, tan intimament, com l'ànima y'l cos.

Això, sent Solidaritat Catalana un ideal de pur patriotism, d'amor a la defensa de la vida del poble, no creyèm pas hi hagi cap catòlich qui s'oposi a fomentar-la, a estrenyela cada dia més com a obra eminent culta y patriòtica.

L'element catòlich que constitueix part de la Junta de Solidaritat Catalana, abona'l nostre dir.

Donchs bé, vindrà a no tardar eleccions de diputats a Corts y Solidaritat Catalana es més que segur que presentarà candidats per la nostra Circunscripció y lo més probable es que dels tres a presentar, dos serán republicans, pel fet razonable de que ara ja son diputats y ho han sigut per voluntat d'una grossa majoria.

Sentat aquest precedent, gens falaguer pels ideals catòlichs, qui podèm anar a guanyar res los catòlichs apoyant en la campanya electoral l'accio de Solidaritat Catalana?

Creyèm que sí; que podèm anar a tenir un diputat nostre, catòlich y patriòta, un acèrrim defensor dels nostres interessos tots, completament independent de velles y cadouques politiques governamentals.

¿Còm?

II

Hem de confessar que, ara per ara, no hi tenim gran fè, com acció general, en una Solidaritat Catòlica. Manca més activitat y organiació catòlica y quel seu esperit marqui una nova via: a l'igual que l'ideal nacionalista, que sia independent de tota forma política y de tot personalisme. Es clar que ja ho es de si l'ideal catòlich, qui, de naturalesa, està pel demunt de totes les coses humanes; però'ls fets, qui tenen l'envejable privilegi de no poderse discutir, diuen que ell l'han superat mass a altres ideals—que d'això tenim l'aberració d'un ideal liberal catòlich—y que fins y tot cada un d'ells n'ha volguda patent d'esclusivisme; cosa que ha creada en l'opinió popular catòlica una funesta perturbació, una lluita suicida pera'ls nostres ideals y que encara avuy, fatalment, s'hi deixa sentir de valent.

Ja creyèm que a mida que l'ideal catòlich vagi sent víctima de veczacions governamentals—com lo nacionalista, que com més l'han ferit, més s'ha avivat en totes les aspiracions polítiques y populares—anirà reviscolant, lligant voluntats, sobreposantse a altres aspiracions y que's constituirà, com aquell qui diu, per forsa en Solidaritat Catòlica. Mes no creyèm pas aquesta Solidaritat per forsa sia'l desideratum dels nostres catòlichs: ella fóra un cas d'extrema decisió, que no'ns duria a la victoria, com a acció desorganizada, mancada de medis y d'aptitud en la lluita política. Solidaritat Catòlica, pera ser una obra positiva y eficàs, ha de ser lo resultat d'un estat d'opinió viu, promogut per una

acció ben activa y orientada, que innombrables entitats catòliques hagin realisada en tots los indrets del nostre poble.

Y, francament, no creyèm que això esdevingu si, com a homes de passivitat musulmana, ho esperem tot de l'acció d'una Assamblea, com a cosa a priori, sinó que'ns l'hem de preparar: hem de fer que en cada poble, Comarca, Districte electoral, Diòcessis eclesiàstica y en altres maneres colectives, hi lluiti, aprofitant totes les circumstancies favorables, ab tot lo seu vigor, la senyera de l'ideal netament catòlich, com a llas de germanor.

No, no es ab arguments de rahó indiscretible—que prou n'hi ha y que, per cert, s'admeten, però que, desgraciadament, no's practiquen—com ara hem d'anar a despertar la conciència condormida y desorientada—per lo mateix que hem dit de les colles polítiques—dels nostres catòlichs pera una Solidaritat; es ab fets com hem d'orientarla y prepararla; es fent societisme y periodisme; es fent política catòlica: anar als Municipis, a la Diputació y a les Corts; es influint en la vida de totes les entitats de cultura y d'accio social. Si aquesta acció, enèrgica y constant, fós un fet, aleshores, boy sense dirlo, s'hauria fet la Solidaritat, mes no una Solidaritat per forsa, del qui s'enfonza, es vecsat yvensut, sinó Solidaritat triomfanta, d'accio incontrarrestable, d'ideals concients y pràctics en totes les manifestacions de la vida d'un poble.

Perquè no tenim, ni fem tot això, es, sens dubte, perquè'ls catòlichs de la nostra Circunscripció no anèm a les eleccions a Corts—com ho podríem dir d'altres Districts—presentanthi un candidat catòlich, que, confirmant lo dit, tampoc una Solidaritat Catòlica d'ara mos ho donaría de cop y volta pera anarhi ab condicions d'un èxit falaguer.

Es un fet que mos manca organiació, que no tenim una tradició de lluita electoral. Sempre, en ella, hem sigut cooperadors no més, com aquell qui diu, d'un mal menor y hem haguda de lligar la nostra causa a d'altres, sent això quel nostre d'ideal té forces més que suficients pera proclamar-se independent, netament catòlich y triomfar. Aquesta fóra la mella manera de cooperar a l'avveniment d'una Solidaritat.

Per no haverho fet, tenim ara una tradiçió pessima en aquesta lluita. Los nostres catòlichs, devant de les coaccions y desgavells de la vida política, administrativa y fins judicial—l'Estat centralista es un monstre que tot ho absorveix—han tingut d'ajupirse devant dels representants d'aquest Estat, qui, amos de la justicia y de la legalitat, han dispensat favors y gracies a cambi de vots y de tota cooperació en les campanyes electorals. Això, fins a voltes en nom de la Religió, mos han desarmat als catòlichs. Mos hem trobat postergats, sense ajuda propia; no hem tingut qui hagi vetllat y defendat los nostres interessos; no hem tingut un diputat catòlich a qui nosaltres poguessim advocar en defensa de les nostres coses; devant del poble no hem pogut presentar homes que sustentessin la bandera de la politica cristiana y honrada, homes de virtut y de legalitat, y'l poble, esma-perdit, ha tingut de lligar, bé o malament, los seus ideals innats de bona administració y bon governament, a altres personnes y ideals, perquè s'ha trobat que, pràcticament, veia divorciada la Religió de la política. Y això, forsosament, la gent catòlica s'ha format de la política un concepte fals d'abominació.

Sense, donchs, aquesta tradició que dona forsa, organiació y prestigi qui podèm anar los catòlichs de la Circunscripció a les pròximes eleccions a Corts presentanthi un candidat catòlich ab probabilitats d'èxit? Creyèm que sí; que ara es l'hora. Una de les fatals conseqüències de la falta d'organiació es no tenir segura la pureza del sufragi; són, parlant clar, les *tupinades* expressió de la voluntat caciquista. Doncs veusquí que ara tenim una forsa garantidora que vetllará per nosaltres, Solidaritat Catalana. No's pot dubtar que'ls seus elements en la Circunscripció, per republicans que sien, vetllaran per la legalitat y que fins y tot, es segur, veurán ab més gust lo triomf d'un candidat catòlich solidari que no pas la de qualsevol antissolidari. Per aquesta raó de Solidaritat, ells en les eleccions, nos apoyarien, veillant perquè'l sufragi fos una veritat, ¿Y què podèm anar a buscar més los catòlichs, avuy, desorganisats com estèm, que això? Altrament, lo nostre triomf cap mal ha de fer al dels republicans, que es doble garantia.

Aquest bé, donchs, que'n podèm traure de Solidaritat Catalana, nos obliga a posarhi com lo qui més lo coll, a sumarhi, a anar plegats ab ella pera trauren partit profitós pera'l nostre ideal catòlich y pera'l patriòtic, d'acabar ab aquest centralisme corruptor que mata la voluntat dels pobles, com a França que ha ofegada la voluntat catòlica de diferents Regíons, ab la lley de separació.

III

Assegurada la pureza y legalitat del sufragi ab Solidaritat Catalana, qui ho dubta que ab los medis de propaganda que tenim los catòlichs, obtindriem un triomf aegur? Un candidat netament catòlich, deslligat de tot compromís ab la vella política centralista liberal, fora un cas de conciencia lo votarlo, facil d'entendre a tots los catòlichs qui encara s'honren en dirlo. Los sacerdots dels pobles, les corporacions religioses, tot, tot, en la propaganda electoral, se remourà, repondrà moviment y vida. L'ideal catòlich, entraria, bandera alta, en lo camp de la política. Desde la trona y'l meeting se proclamarà la bondat del candidat catòlich, que es la de les nostres idees, lo que representa'l seu triomf, la necessitat y l'obligació dels catòlichs tots en votarlo. Es Deu qui ho mana, se diria als nostres catòlichs. Ab aquesta propaganda, d'una trascendència gran, quant de gent sortirà de casa, anirà a votar, molta d'ella que may ho ha fet y d'altra que ho ha fet per compromisos, y ab convicció y entusiasme s'escalifarà en la lluita electoral, sentirà la fermeza y l'ànima inflamada de fè pera treballar, remoure's cors y les voluntats y durles al triomf? Lo mateix recor de desgraciat projecte de lley d'associacions, que fora un motiu, un estímol poderós pera convèncer y desvetllar los ànims de la nostre bona gent?

Es mes encara. Los compromisos de més de quatre, lligats per necessitat ab los vells partits governamentals, naturalment antissolidaris, ab facilitat se podrien resoldre ja que cada elector té doble vot. Los que's trobessin en aquest cas, que votessin sens falta'l nostre, lo catòlich. Això es un avantatge, que la nostre propaganda, devant d'aquests, qui ho dubta que'n trauria forsa?

La forsa republicana, per la seva organiació, avuy, en la Circunscripció, té un triomf indiscutible: de res necessita'ls nostres vots, a no ser que's presentés una candidatura lerrouxista, que en aquest cas, ab tot lo possible hauriem d'apoyar la solidaritat; encara que això no es probable, perquè casi tots los organismes republicans de la Circunscripció són solidaris. Com més, donchs, es segur lo triomf de la forsa republicana, més també, ho es lo nostre, perquè melior podrà garantir la pureza del sufragi y més bon costat nos podrà fer. L'empenyó nostre, com també ho serà dels republicans, es vèncer als candidats liberals o conservadors centralistes. Los republicans los atacaràn per monárquichs y centralistes y nosaltres, los catòlichs, per liberals y centralistes. Y

qui ho dubta, que així, aprofitantnos los catòlichs d'aquesta acció Solidaria, tindriem victòries un candidat catòlic?

Un altre aventatge digne d'esment tenim els catòlichs demunt les forces liberals. Aquestes, lo vot doble, se'l partiren molt mutuament; mentres que nosaltres tindriem innumerables catòlichs que no més votarien al nostre candidat, cas de no presentar-se candidatura lerrouxista. Això nos donaria dobla forsa contra les candidatures probables, la liberal y la conservadora, antisolidaries.

Resultat d'haver anat a les eleccions, que de no guanyar lo candidat, que hauria d'anar molt malament, s'acostumarien los catòlichs a la lluita electoral ab lo nom de catòlichs; nos estimulariem més a organizar-nos, a fer propaganda, y si'l triomf fos nostre, que es lo més segur, aleshores les conseqüències són innumerables y prou vistes. L'organització catòlica creixeria fòrtament; tindriem qui's defensés de la corrompuda política centralista, se faria ambient catòlic d'honorades y legalitat política; los mateixos catòlichs que ara, boy per necessitat han de fer o joch als partits governamentals, de soca y arrel liberal, se'n fugirien perque trobarien ajuda en lo nostre diputat y'l poble, en general, apendria de tenir fè en la bona política, de lluitar per ella y ferla cristiana y catalana.

Així, així es com preparariem l'adveniment de Solidaritat Catòlica, fent que fos un fet pràctic, ans, entre nosaltres. Així nos faríem forts: ab lo diputat pendrien més vida los nostres organismes y nos imposaríem a les vecsacions dels governs liberals y centralistes: faríem Religió y Patria. Son tantes les conseqüències que esdevindrien d'això, que, ab temps y constància y completament independents de tota política de partit, organitzantnos y lluitant ab verdadera acció social, podriem triomfar, un cop esclafats los partits liberals centralistes, no ja per minoria, sinó les majories.

Creyèm fermament donchs, que may com ara es l'hora d'anar a les eleccions presentant-hi un candidat catòlic, segura garantia de l'ideal religiós y patriòtic, aquests ideals, que agermanats, nos darán un triomf segur. Si no ho fem, si contínuem lligant la nostre causa a d'altres, havent de votar fins a voltes a un candidat conservador-liberal-centralista, no farem més que tirarnos terra als ulls, enfonsarnos y lleva-nos tota esperança de lluitar en la política cristianament, y res alcancarem pels nostres ideals per cristia que sia, particularment, lo candidat dels actuals partits governamentals.

Ara, sens dubte se'n dirà (sens volgues dir que no se'n discuteixi en altres coses, com desitjaríem per aclarir més aquestes nostres lletres) que això no es possible perque tal vegada Solidaritat Catalana no'n faríal nostre joch en les eleccions, o que es molt difícil trobar un candidat ab condicions especials pera lligar a tots los catòlichs y merèixer l'apoi dels republicans.

A lo primer dirèm que temps enrera parlarem ab alguns dels més actius individus de la Junta de Solidaritat y no tingueren més que paraules pera encoratjan-nos. Lo mateix D. Albert Rossiniol se mostrà molt entusiasta d'aquesta idea quan a l'istiu passat n'hi parlarem.

En quant a lo segon, estèm segurs de trobar candidats dignissims, de gran saber y activitat, profonament catòlics y patriotes, que segurament serien proclamats ab entusiasme per les forces tradicionalistes, catòliques y catalanistes y que pel sol fet de ser solidari (qui ho dubta que mereixeria la simpatia dels republicans solidaris, que preferirian mil voltes lo nostre que no pas als conservadors y liberals?)

També, potser, ara se'n dirà que'l carlins volen presentar candidat. Està bé. Però gno es més fàcil que triomfi un catòlic solidari que no pas un carlí solidari, suposant que aquest ho sia? Nosaltres veiem, per mil rahons, la seva candidatura perillósima, mentres que la catòlica solidaria té totes les probabilitats d'èxit. Y triomfant la catòlica gno es cert que'l seu ideals tradicionalistes en reben bê?

Ara, pera ferse meller càrrec de l'espiritu de les nostres lletres, nos vé com anell al dit, la conferència del Dr. Alcover que acabèm de rebre. Es hermosissima. Llegiula, catòlics, y refermèu més les idees que aquí vos esposo, ab lo noble fi de contribuir a la gloria de Deu y al bê de la Patria.

T. y A.

L'Assamblea dels carlins

Com suposavem, tingué veritable importància la reunió que celebraren lo propassat diumenge's elements tradicionalistes d'aquesta província. Y'n tingué molta més encara que pel nombre y respectabilitat de les personnes que hi assistiren, per les tendències que's dibuixaren y que no arribaren a concretarse d'una manera definitiva, mercès a l'intervenció de qui, per llurs fins particulars, no li convenia pas que's senyalessin ben clarament les actituts y orientacions sanes.

Entre l'element jove del partit, lo més nombrós y decidit a treballar, hi ha una corrent més fort cada dia cap a la Solidaritat Catalana. L'eczemple de Barcelona y Girona, ha impresionat fondament, y'ls qui senten l'ideal tradicionalista ab tota pureza y entusiasme, franca y clarament rebutjen les conxordes ab los partits caciques únichs enemichs declarats de Catalunya y d'Espanya. Lo lema de *Patria* que'l carlins tenen en llur bandera, vé sufrint entre'ls tradicionalistes, com entre'ls republicans, l'evolució promoguda pels ideals y les prèdiques del nacionalisme, y ja tots eonvenen en que la Patria única y veritable dels catalans es Catalunya.

Conseqüència natural d'això es l'abominació y l'apartament absolut de tot lo que directa o indirectament vagi contra Catalunya, tan bellament concretada en los moments actuals en lo gran moviment de Solidaritat, y l'abominació y l'apartament d'aquells homes y d'aquells procediments que han contribuit a que arrelés en les nostres comarques la mala herba caciquila y centralista. Pels carlins, com pels republicans, per damunt de les demés coses, s'imposa l'assoliment de l'autonomia integral de nostra terra.

Demostració palesa de lo que dièm fou lo que succeí en l'Assamblea dels carlins. Lo que tingué més relleu en la reunió, foren los atacs vibrants, contundents y justissims que meresqueren algunes personalitats gens escrupulosos, que pacten ab los cacichs y ab ells van de brasset, seconant la seva tasca inmoral y corruptora. Aquests atacs, segons ténim entès, se concretaren, y algú dels més aludits obtá per callar avergonyit, mentre altres mogueren brega, no per cert pera donar explicacions, com semblava natural, sinó pera tapar la cosa y que no se'n parlés, al menys de moment.

Com aquests darrers pertanyen a la classe de *llestos* y de més *experiencia* en materia política, per de prompte conseguiren son objecte, y lo que havia començat amenassant tempesta forta, acabá ab relativa pau. Però'l caliu hi queda, y'ls treballs que s'estan fent per part dels qui no volen que se'l prengui per altri, han d'arribar per forsa a determinar les actituts dels carlins, sobre tot en aquells districtes que, com lo de Valls per eczemple, es cada dia més segur que hi pendrà part en la propera lluita electoral la Solidaritat Catalana.

Y tot això per més que'l hi cogui a n'en Canals, a l'Avellà y demés *espavilats* pescadors de canya, en lo mar revolt de la política a l'us.

Una vehina

Tinch una vehina que'm fa molta compassió; té vint y quatre anys y es geperuda.

Es un cas estrany com no n'he vist cap més; tots los geperuts solen ésser vius de geni, sovint maliciós, moguts y d'intel·ligència viva y clara. La meva vehina, que's diu Marieta, es tot al revés: es aturada, calmosa y's coneix que tothom ne fa lo que vol.

La seva cara té alguna facció bonica, però ella no ho es, ab tot y sos ulls negres de mirada somorta y sense expressió. A vegades la trobo a l'escala, y acabat del «pàssio bê» de rúbrica, no li he dit may cap més paraula. Però, no obstant, jo crech que la coneix més que la seva familia, perquè sense pensarho m'ha descobert moltes coses, tot lo seu modo de veure'l món y sentir la vida.

Ella canta sempre, canta tot lo dia cançons de sarsueles y altres que no les he sentit may ennoch; deuen ésser cançons apreses al taller, o al colegi, o apreses en familia, de petita. Pel gènero y lletra de lo que canta, coneix de quin humor está; y de l'humor que veig que la domina més sovint n'he deduit lo seu temperament: es una noya essencialment romàntica.

Estich segur que deu llegir totes les noves que li deixin les amigues y que les desgracies de l'Arturo o en Carlos de la novela que està llegint li treuen la són, y que cada dia fa examen de conciencia de lo que ella faria si's trobés en lo cas de l'Elvira, o la Julia o la Rosalia o l'Adela, o la Blanca (ja comprenderán que això són altres tantes heroïnes de les novelles.)

Me fa recordar ab ses cançons d'aquella coixa de *Fromont jeune et risler ainé* de Daudet, que feya colibris y demés auells per sombreros. Los uns ab les ales esteses, com si volessin lluny, molt lluny, allá al país ahont gosa la fantasia... que es tan lluny que may ningú hi ha arribat; altres ab les ales plegades, lo pit ensòra, lo coll estirat, lo cap torsat a un costat, mirant attentament y'l bech obert, com llençant un cant d'amor, un himne d'entusiasme per sa estimada... y sempre'ls auells de color que montava la pobra coixeta, també jove, portaven una expressió igual a l'estat de l'esperit en que's trobava la pobra noya.

La Marieta no monta colibris; crech que es modista y treballa a casa. Però lo que canta descobreix sempre lo que sent. Té una memòria felís pera retenir la lletra de tot. Y la diu ab una expressió exòtica, l'expressió de cantar treballant, cantar d'esma.

A vegades li sento una cançó que diu:

Esta es la vida exemplar
que llevará mi mujer,
comer después de cenar,
cenar después de coser.

Sembla que ella mateixa's canti la plena, exceptuant ailò de *mi mujer*, perquè no crech que's pensi ésser dôna de ningú.

No obstant, jo crech que ella estima, no sé a qui, potser als personatges de les novelles, potser als de les sarsueles que veu, però ella estima, de segur, en la trista soletat d'una soltera que viu en família, quan ja ha complert l'edat ordinaria de casarse. Ella està enamorada d'un no sé què que no es ennoch, que no's diu cap nom perquè no es ningú, però vé a ésser una persona que ella ha fet sortir del pensament, a qui canta treballant, a qui somnia dormint, y a qui, sens dubte, dèu la seva relativa felicitat, la tranquil·litat que té, la pau que disfruta. Estich convensem de que ella, com casi tothom, alimenta un cert idili, sostingut ab ella mateixa perquè l'altra persona no viu sinó en son magí, però després de tot, idili, segurament se'n interrupció, perquè ella té un estimat que may la contradiu, may renyeixen.

Los días de festa no surt; y per cert que mudada ab lo vestit del diumenge encara té més mala figura que ab la roba de diari; se comprèn que no's mögi de casa; ella no pot lluir, ni divertirse allá hont se divideixen les seves amigues; no es com les altres; però en arribant a casa, ja no té defecte; lo seu estimat la vol y la tracta com si fos hermosa; en estant sola, perd totes les imperfeccions, y es obsequiada, estimada, potser desitjada ab deliri, ab fanatism; y ella està contenta; y'l vol al seu aymant, y's complau en sentirlo y en afalagarlo corresponentlo, allá en lo niu daurat de ses cançons, al brès de les notes que fila ella mateixa, ab tota l'intensitat que vol, tant com vol... per això canta tot lo dia, per això sab tantes de cançons!

Pobre Marieta! Hi he agafat aquesta mania de que ella estima així, cantant (y es un modo ben espiritual d'estimar), y després la trobo a l'escala, s'arrecona per ferme pas, y ab sos ulls sense expressió, o d'expressió adormida, embadalida de tant somniar, me diu: «Pàssio bê. Y jo penso; apa, Marieta; ¡quin tip de festejar t'has fet aquesta tarda!

Are acostuma cantar allò de «La Revolta» que ve a dir:

...qué fuera sin ti vida mía...

que jo no ho recordo bé.

Y's coneix que ho canta sentintho tant, que hi pateix dientho, perquè s'identifica ab la lletra, s'posa en situació, y no es un taral-lejar lo que fa ella, es un declamador, es vèureho.

Ordinariament canta com... una modista, però, certs dies canta com una enamorada, que no sabia de música, no sabia cantar, però sab dir.

Y es que ella ho canta, ho diu, li diu... y li diu tal com ho sent.

També li agrada allò del *canto de amor* si es la vida esta senda de abrojos, qué triste es la vida, yo quiero morir

y que es á un alma insufrible martirio vivir olvidada, muriendo de amor.

No's pot negar; li agraden coses cursis;

lo seu estimat se deu dir Abelardo. Però què hi fa, si encare que sigui cursi l'amor, sempre es amor, y per esserho no es may ridicol?

Sent extraordinariament los dies tristes, quan està núvol, canta més que may, allarga les notes, fentho tot més lent, més cansoner, se coneix que l'agafa la tristesa y no sab com ferho per espantarla; y recorreix a n'ell. Y es un fidich tenirla de sentir tot lo sant dia.

Es un cas d'estudi la meva vehina.

Avuy m'ha vingut a veure en Jordi, un amich meu una mica esvalotat, y a l'en-trar m'ha dit:

—Demé també plourá. Tu ho deus saber sempre quan ha de ploure.

—Per què?

—Perquè veig que tens una vehina tortuga; ara l'he trobada ab les mans a les butxaques del devantal. Per això sé que demà plourá.

—No te'n riguis...

Hem parlat d'altres coses, y hem sortit de casa plegats. A l'escala hem sentit que cantavan allò del *Rey que rabió*:

Yo que siempre de los hombres me rei...

En Jordi m'ha preguntat:

—Qui es que canta?

—La geperuda que has trobat.

—Aquesta! Ah, ah! ¡Se pot ben riure dels homes!...

... Ja ho he dit al principi; fa molta llàstima la Marieta.

F. GIRBAL JAUME.

Comentaris

La nostra província està deixada de la mà del rey Herodes. N'hi han d'ignoscents; a graps y a colles se'n van cap a Barcelona (tot renegat de la madrastra) a cercar candidats anti-solidaris.

«Aquí veniu a cercarne» los pregunten los conspius de la capital. «Precisament nosaltres pensavam lo mateix. Voliam venir a veurer si se'n deixava algun dispositiu al sacrifici.»

En vista d'això, la gent se'n torna la qua entre les cames tot resant pare-nostres a Santa Rita, a fi de que vinguia, lo diumenge vinent, la victòria sospirada y allavors... Oh! allavors! Qui ho sab si se'n trobarán, qui ho sab...

Com si ho veyam que demanaran remença, pagant s'entén.

En Sol y Ortega sembla que es un candidat probable. Quatre soldats y un cabó intentan fer la seva presentació. Tot serà que ell ho permeti.

Si fos tan fàcil sortir diputat com fer cartes, es ben segur que acceptaria, però, amigó, es molt diferent, massa diferent y embarcantse en barcos que fan aigües, se naufraga.

Herald de Tarragona publica la gran candidatura conservadora. Fa tremolar la forsa terrible que representa. Un per Tortosa y dos per Gandesa!

Are si que podríem dir que gran puñado son tres moscas.

Y, ben mirat, no ho sabèm bé del cert si són tres o dos o cap, perquè'l primer de la candidatura conservadora de *Gandesa-Falset*, en Freixa, no se sab a punt fixe lo que es y casi que'l podríem classificar com un conservador de Mariana, y en quant a l'altre, l'etern cacich de *Gandesa*, en Monteverde, tampoc sabem lo que es.

Salvats los respectes deguts, nos sembla que's una mena de gat, perquè ell sempre cau de quatre potes; això, naturalment, en lo bon sentit de la paraula. Maní qui vulgui, ell sempre mana. Ja'l saludem com un dels futurs presidents de la Diputació, perquè, acostumat a ser número 1, també ho serà aquí, car respecte al seu triomf, lo considerém com indubtable. Coneix aquell tinglado com ningú y l'home que ha saput fer guanyar a tants, sabrà treballar per ell com cap.

Lo qui sentiríam que no sortis es en Freixa; ja hi está tan acostumat, que fóra una desgracia que'l derrotessin y sobreto, que no es home gens pretensiós. Total, aspira a la reelecció per primera vegada y ja's pot soportar. N'hi han que fa quaranta anys que'n són y encare volen tornarhi.

Es una llàstima que la Solidaritat no

hagi pogut fer fruit per la banda de Gàndesa. Ab una mica de bona voluntat que hi hagués hagut, era cosa feta. Dos republicans y dos carlins o quant menys un de cada mena y'l candidat de la Càmara de Falset hauria sortit, donant l'escombrada per sempre més al districte, que s'hauria vist deslliurat del jou que l'aterra.

Y les conseqüències eran ben fruitoses perquè pels diputats a Corts hauria passat tres quartos del mateix. Cap districte's troba en millors condicions que aquell per nomenar-se candidats propis. Ja seria hora que se'n comensemessen a adonar que això de pertanyer a un districte cunero vesteix poch.

L'altre dia, llegint una notícia, nos varem fer un panxó de riurer.

Deya un correspolson, *un guasón*, ben segur, que'l govern, en vista de que en Barcelona no presentaba candidatos, estava decidit a que's respectés lo dret de tothom.

Hombre! Hombre! Es a dir que si ell n'hagués presentat... No creyèrem que aquesta sigüés l'idea del ministre, però, de vegades, hi han correspolsons que comprometen.

A n'aquestes hores, la lluita està empenyada y goig dona de llegar los diaris de la banda de Barcelona. Per tot arrèu brolla l'entusiasme y Catalunya fa feyna profitosa.

Per la nostra banda, l'indiferència continua, per més que per tot arrèu n'hi han d'espunxes, però procedeixen de foguerades poch intenses encare.

L'exemple y més que tot l'èxit serà'l meller element pera que aquests fochs, quin caliu no escalfa prou, pugin de grau y acabin per cremar tot lo caduch y revellantich que aquí priva. No'ns desesperem que ja vindrà; l'ona avansa y, forzosament, té de netejarho tot, vulgues no vulgues.

Es la marxa de l'humanitat que així ho vol y així serà.

L'Ajuntament ha fet un viatge a Puigpelat. Molt es de temer que no dongui altre resultat que un àpat més afegit als molts que's nostres regidors han anat a ferse petar sense conseqüències profitoses. S'orirán los projectes a graps y res més y com més coses vulguin fer, pitjor.

A nosaltres nos sembla que's comensan les coses al revés. Ells se'n van al cap y potser anirà meller que se'n anessin a la qua. Ja'n poden fer venir d'aigua si aquesta, a l'arribar a les cananades, desapareix; com més n'hi entrará, pitjor.

Això es volquer pujar un pis a una casa sense fonaments. Que comensin per canviar la tuberia y així, probablement, podrán aprofitar l'aigua. Després, les obres de la mina que per dolenta que sia sempre serà meller que's canons foradats per tot arrèu que hi han pels carrers.

Com está això de la glossopeda?

Un diari local, no recordem qui, deya que la Junta municipal de sanitat se reuia para tratar de la enfermedad reincidente.

Suposèm que's tracta de la glossopeda y això nos ha deixat molt intranquils. Com que'l diari no diu res més, havèm volgut suposar que la glossopeda s'havia empasat y que are la patian ja algunes persones. Per més que havèm procurat inquirir lo que hi havia de cert, no n'havèm pogut treure l'aigua clara, a no ser que l'antisolidarisme hagués près aquesta forma impensada.

A voltes se donan casos rars de vicios y de virtudes.

En Salvador Canals ha parlat! Y ha parlat de la Solidaritat!

Ha fet una mena de disecció d'aquesta cosa que treu de polluguera als cacichs y caciques de totes les encontrades. Per ell, com si semblés que li anés bé a Barcelona, però a fòra, no. A Barcelona, la Soli-

daritat es fins conservadora, y a fòra, es la resultant d'un munt de factors increïbles, plausibles, etz, etz. Aquesta manera difereint de considerar la Solidaritat segons la situació topogràfica nos ha fet somriure; nos ha semblat com si volgués dir que ell l'admetia tot arrèu menys a Valls.

Naturalment; com que es a Valls ahont li fa nosa. Allà, la gent s'han ficat al cap de tréuresel del demunt y això, no li va. *Justicia, pero no por mi casa.*

Aquí ha posat en un membrete es al cardenal de Barcelona, al qui fa parlar de Solidaritat sense que ell ne tingüés ganes. Are veurèm que contestarà'l senyor bisbe Casañas que, segurament, dirà *para sus adentros*: «Valia més haver callat».

NOVES

Les eleccions de diputats provincials que tenen lloc demà, serán a no dubtarlo un aconteixement de gran trascendencia en l'història del desvetllament de Catalunya. L'entusiasme y decisió ab que's lluitarà en les províncies de Barcelona y Girona, donarà, n'estèm ben segurs, lo triomf moral y material a la Solidaritat Catalana, a n'aquesta gran conjunció de forces que tant de bé ha fet y farà a la nostra terra.

No cal que expressem lo nostre fervent desitj de que totes les candidatures de Solidaritat obtinguin un èxit sorollós, perquè no entenem hi puga haver cap català que no ho ansii. Però triomfadora o vensuda, cal que la Solidaritat persisteixi y perduri: ho reclama'l nostre bon nom, lo present de la Patria y'l pènèvir dels nostres fills; ho ecigeix la salvació de Catalunya que s'ha d'imposar en una o altra forma en los destins d'Espanya, si no's vol que prompte, desapareguem del mapa com a colectivitat independenta.

Per això, avuy que comensa de fet a actuar la Solidaritat, es tant veement lo nostre desitj de triomf. Ell despertarà moltes conciencies adormides, farà naixer l'entusiasme en los cors més freds, assenyalarà'l camí del dever als qui per recels y desconfianses injustificades se retrèuen de la present lluita. Y es clar, lo que ha quedat reduït ara a uns quants districtes, s'escamparà, potser ja en les properes eleccions generals, a totes les encontrades de Catalunya.

Mes, si per dissot, la Solidaritat no triomfés, tampoc hi hauria motiu pera desanimarse. Lo renaixement dels pobles, la seva vida futura no pot dependir d'una ni de dues ni de cent eleccions. Es una feyna treballosa en la que s'avansa poch a poch però ab fermesa, sense recular un pas.

Los elements que l'han constituïda la Solidaritat, republicans, carlins, catalanistes, son gent acostumada al sacrifici. Per ells un contratemps no fa més que reformarlos en llurs respectives convicçions, y molt més ara que obran ab plena consciència, sabent que per damunt de tot hi ha l'interès de Catalunya que s'ha de salvar pesi a qui pesi, de grat o per fosa.

Saludem, donchs, als lluitadors Vendadors o vensuts, són los nostres germàns, són l'encarnació de la Catalunya renaixentia, en ells tenim depositada tota la nostra confiança.

Ahir deixá d'existir, víctima de la greu malaltia que fa temps minava son cos, don Francesch Bofarull, respectable pare de nostre estimadíssim amic y col·laborador Mn. Jaume, qui en aquests moments y ab tant trist motiu, està rebent probes ben eloquents de general apreci y simpatia.

De tot cor s'associa aquesta Redacció al dolor de la família Bofarull, que no dubtem ha de trobar en sa fervent religiositat l'únich bálsam que pot consolar, ja que may curar, semblants ferides.

Convalecencies.—Ovi Lecitina Giol.

Demà, a dos quarts de quatre de la tarda, donarà una conferència sobre un tema d'actualitat al Circol de la Joventut carlista d'aquesta capital, lo ferm propagandista solidari don Francisco de P. Gam-bús.

—Neurastenia.—Neurostèdgeno Sugrañes.

ESPECTÀCLES

TEATRE PRINCIPAL

Ateneu de Tarragona

Funció pera demà diumenge

NIT. —Gran solemnitat artística s'anuncia ab la despedida de l'eminente y popular tenor En Manuel Utor y'l debut de l'eminente triple dramàtic Srta. Mercè Ranz.

L'òpera escollida és l'hermosa composició en quatre actes de l'inmortal mestre Meyerbeer, nomenada «L'Africana» y a la que també hi pendrà part la simpàtica y notable triple Srta. Isabel Marquet.

Després hi haurà un gran concert per la jove y notable Arpista (primer premi del Real Conservatori de Madrid), senyoreta Pilar Ranz, qui ezeceutarà les següents composicions:

- 1.ª «La Danza de las Sílfides» y
- 2.ª «La Endevinaire», les dugues de Gachefrac.

A les nou en punt.

Entrada general 0'55 pta.

TIP. DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

Senyors Propietaris

Si desitjieu planter d'ametllers empeltats ja, de les mellors classes y de prèus molt econòmichs procedents de la província de Lleyda, dirigiu-se al Sr. Joseph Illa, Comte de Rius, n.º 11, 1.er

Tallers d'Arts Sumptuaries

DE

FRANCISCO CASANOVAS

SUCCESSOR DE FÉLIX RIBAS

Carretera de Castelló.—TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuaries.

Projectes y presupostos detallats de les obres que ho requereixin.

Donya Carme Figuerola

VIUDA DE PERPIÑÁ

ESPECIALISTA EN PARTS

Ex-alumna de l'Hospital de Santa Creu, de Barcelona, ab dos anys de pràctica en dit benèfic establiment, ofereix sos serveys.

Rambla de Sant Joan, 56, entre-sol

TAQUIGRAFÍA

S'obrirà un curs lo dia 2 de Janer próxim.

Mensualitat, 5 pessetes. Direcció, Armán, 3, 2, 2.^a

Lliçons alternades, de set a vuit de la nit. Classificació d'alumnes: los menors de 16 anys, los dilluns, dimecres y dissabtes. Los demés, dimarts, dijous y dissabtes.

Als tres mesos, pràcticas de velocitat.

Per l'inscripció, dirigir-se de paraula o breu escrit a D. Lluís Aris.

TARJETAS DE VISITA

Imprenta Sugrañes

MEDALLA DE PLATA

Xarop Hipofosfits NADAL Tònic reconstruyent, estimulant. Hipofosfits cal, estricnina, ferro, manganès, quinina, sosa, cuasina, neurostínia (fòsforo orgànic), formiat sosa.—Anemia cerebral, enfermetats medulars, astenia muscular; activa digestia, deté caducitat orgànica.

MEDALLA DE PLATA

Glimina NADAL Antidiabètic infalible de clàries de mar. Demà neu literatura.

Major, 14.—TARRAGONA

